

CENTRE CATALA

BUTLLETI MENSUAL D'INFORMACIO PER ALS SOCIS

ANY III - SETEMBRE-OCTUBRE 1954

CARACAS: PINTO A GOBERNADOR, 143-A

Telf. 94.320 Nos. 29-30

EN RECORD DEL PRESIDENT LLUIS COMPANYS

En homenatge a la memòria de Lluís Companys, mort per Catalunya, creiem que no hi ha res millor que deixar que parli ell mateix, reproduint alguns fragments de lletres seves, la majoria inèdites, que mostren l'home que fou, com pensava i sentia en les hores més tenses de la seva vida.

La primera lletra és escrita de Puerto de Santa María, poc temps després d'ésser-hi reclòs, i dóna les primeres impressions de la vida de presidi:

"Em creia que després dels primers dies això s'aniria alleugerint. Però ha estat al revés. Ací estem ara rapats al zero, vestits de presidaris, etc. etc. De tant en tant han deixat passar alguna visita, per ésser amics del Director, que és un home de dreta, temorós, acobardit. Ara està amb un zel extremat... Les visites es fan a través de dues reixes, i amb un empleat que escolta al costat mateix... Bé és cert que això de la visita es dóna molt de tard en tard, i per algun conducte d'influència... No cal, però, amoinar-se per nosaltres, perquè tenim corda per a estona... Fins ens han manat que a les visites reglamentàries de cada dos diumenges, i en tota visita que ens fos concedida, no parléssim en català. M'hi he negat, és a dir, ens hi hem negat. Això ha estat avui, i no sé com quedarà. **Si insisteix, no sortirem de la cel.la...** El règim és rigorós... No cal dir que cap mena de diaris. T'escric això perquè n'estigueu assabentats, però no per altra cosa, puix repeteixo que estem bons, tenim bon humor, perfectes de moral, i no ens manca més que... llibres, i que vagin passant les hores".

L'altra lletra és escrita en les hores més difícils de la guerra. Es del 23 d'abril del 1938, i va adreçada al President del Govern de la República, amb motiu de la repetició d'actes de violència, que Companys, en termes de noble dignitat, reprova i condemna:

"Los consejeros de Gobernación y de Justicia me han entregado los informes que acompaño, en los que se denuncian actos y hechos que dañan la confianza y la moral de la retaguardia de Cataluña... Con pena me veo obligado a destacar la gravedad de unos sucesos que han aumentado la alarma y mal-estar de nuestro pueblo... Comprendo muy bien hasta qué punto los hechos relatados han colmado de indignación a V. E. No dudo, además, que serán evitados en lo sucesivo y sancionados. Pero no puedo dejar de acompañar a V. E. en la indignación y en la protesta, como Presidente de Cataluña, en cuyo territorio han sucedido... En Cataluña, como en toda España, se atravesó después del 18 de julio, en los primeros momentos y hasta

que pudo recobrase el Poder Público, los efectos de neurosis colectiva, de furor, de misticismos y de confusión que acompañan siempre de manera invariable y casi exacta a esas profundas conmociones de tipo revolucionario y vindicativo que arrancan de la profundi-

El diumenge, dia 10 d'octubre, com ja és tradicional i tal com estava anunciat, tingué lloc l'Homenatge a la Memòria de Companys, que el dia 15 d'octubre de 1940 morí per Catalunya afusellat en el glacis del castell de Montjuic.

De les 10 del matí a les 7 de la tarda restà exposat, a l'escenari del pati principal del Centre, el bust del qui fou digne President de Catalunya. Es reberen i s'exposaren corones de la Casa d'Espanya, del Club Hispano, del Centre Basc, del Lar Galleg, del Club Balear, i ofrenes de corones i ramells de flors de totes les Seccions del Centre, de la Pubilla 1954, de diverses representacions i de molts socis i simpatitzants particulars. A les 7 de la tarda es va clausurar l'acte amb un parlament a càrrec d'En Rodolf Llorens. Després d'uns breus mots de remerciament a tots, es referí als seus records personals sobre la figura política de Lluís Companys, que va caracteritzar encertadament.

Remarcà la pèrdua irreparable que ha estat per a Catalunya i invità a defensar els ideals pels quals Companys morí i a seguir el camí que ens va indicar de conciliació, concòrdia i unitat entre tots els catalans dignes d'aquest nom. Es finalitzà dempeus "Els Segadors".

dad del pasado y forman su proceso biológico. El esfuerzo de partidos y de organizaciones, y especialmente la vitalidad y el sentido profundamente democrático de nuestro pueblo, permitió superar las circunstancias y que el país fuera recobrando su fisonomía... Y a la opinión catalana la inquietan y alarman estos hechos de tipo violento, y la desazonan y encogen las coacciones, atropellos e incidentes que vienen sucediéndose... Como Presidente de la Generalidad de Cataluña... le escribo a V. E. esta carta, seguramente demasiado extensa y desenlazada, como fruto espontáneo de un estado de ánimo y de responsabilidad que ni mi conciencia ni mi deber pueden declinar."

El darrer text és d'una lletra escrita ja des de l'exili. L'enyor de la pàtria havia de donar a Companys com un sentiment enamoradís de Catalunya, que traspua en moltes de les seves lletres d'aquella època, i es manifesta en termes que prenen un to ingènuaient sentimental. Però ensems que l'emoció, surt la idea més adequada per a aquell moment, la de fer conèixer Catalunya tal com realment és; que des de l'estranger la vegin amb els seus veritables trets, i no amb aquells que la passió parcial i rancorosa ha volgut desfigurar-la. Es ja un primer pas en el camí obligat de plantejar internacionalment el cas de Catalunya. En la lletra, del 22 d'abril del 1939, Companys escriu:

"La nostra política ha d'ésser, com tots hi estem d'acord, en aclarir la veritable fisonomia de Catalunya. No cansar-se d'explicar-ho. Que compreguin que Catalunya és una democràcia, i té un sentit constructiu de la vida, per a fruit del benestar, pel treball. És massa rica, bonica i joiosa, s'hi està massa bé per a sentir-se aventurera... Serà bo donar fe des de Londres de la nostra existència, dir com estem a favor de les democràcies, i fer-ho en nom de la representació moral del nostre poble, mentre aquest no pugui lliurement manifestar-se."

Creiem que aquests fragments són prou per a fer conèixer l'home que era Lluís Companys: valent, animós, en el qual l'experiència havia anat sedimentant, sota l'exaltació de l'ideal, un sentit constructiu i responsable de la política, reaccionant amb humana noblesa contra la violència, enamorat de la pàtria que a l'exili sent amb pregona i sentida emoció.

Era un exiliat conscient i preocupat dels seus deures i, en tot moment, un excel·lent i preclar fill de Catalunya.